

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 2019/4113-S.6006

BAŞVURU NO : 2018/16397

KARAR TARİHİ : 31/05/2019

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURUYA KONU İDARE : AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI

BAŞVURUNUN KONUSU : Fazla çalışma karşılığı hak kazanılan izinlerin verilmesi talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 10/12/2018

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1) *Başvuran, e-başvuru yoluyla Kurumumuza yaptığı başvurusunda, özetle; ...İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğünde Arama ve Kurtarma Teknisyeni olarak çalışmakta olduğunu, işi gereği yedi gün yirmi dört saat kesintisiz arama kurtarma hizmeti verilebilmesi için 24 saat esasına göre çalışmakta olduğunu, bu nedenle her ay tüm arama kurtarma teknisyenleri gibi fazla çalışma saatlerinin ortaya çıktığını, 01/01/2018 ile 31/12/2019 tarihlerini kapsayan 4 üncü Dönem Toplu Sözleşmenin çalışmakta olduğu hizmet kolu ile ilgili 7 nci bölümünün 2 nci maddesinde fazla mesainin ödenmesinin gerektiğinin düzenlendiği, Afet ve Acil durum Yönetimi Başkanlığının 11/04/2018 tarihinde yayımlanan genelgesinde bu madde gereğince hak eden personele fazla mesai ücreti ödenmesinin belirtildiğini, ayrıca farklı bir ilde görevli personelce aynı konuda yapılan başvuruya Kamu Denetçiliği Kurumunca 31/08/2018 tarihli tavsiye kararının verildiğinin, bu karar ve genelgelere rağmen 01/01/2018 tarihinden itibaren hak ettiği mesai ücretlerinin ödenmediğini, iki defa Müdürlüğe dilekçe ile başvurmasına rağmen dilekçesine cevap verilmediğini ifade ederek; 01/01/2018 tarihinden itibaren hak ettiği fazla çalışma ücretinin ödenmesi veya izin olarak kullandırılmasını talep etmektedir.*

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2) *Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının 20/05/2019 tarihli ve 71103 sayılı yazısı ve eklerinde;*

2.1) Başvuranın, halen 3 üncü derece Arama ve Kurtarma Teknisyeni kadrosunda 1 inci derece 4 üncü kademe hak aylık ve emekli müktesebi ile görev yapmakta olduğu,

- 2.2) İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri emrinde Arama ve Kurtarma Teknisyeni unvanlı kadroda görev yapan personelin, 28/10/2016 tarihli ve 29871 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Arama ve Kurtarma Teknisyenliği Sınav, Atama, Görev ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 23 üncü maddesi gereği 7 gün 24 saat çalışma esasına tabi olduğu,
- 2.3) Ayrıca, 4 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 31 inci maddesinin I inci fıkrası (c) bendi ile 19/02/2011 tarihli ve 27851 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezleri Yönetmeliği'nin 4 üncü maddesinin 4 üncü fıkrası gereği il afet ve acil durum yönetim merkezlerinde görevli il müdürlüğü personelinin 7 gün 24 saat çalışma esasına tabi olduğu,
- 2.4) Başkanlığın merkez veya taşra teşkilatında haftalık 40 saatin üzerinde farklı bir çalışma süresi düzenlenmediği,
- 2.5) 28/10/2016 tarihli ve 29871 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Arama ve Kurtarma Teknisyenliği Sınav, Atama, Görev ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 23 üncü maddesi gereği Arama ve Kurtarma Teknisyeni personel 12/36 saat esasına göre çalışmakta olduğu,
- 2.6) Başvuranın 2018 yılında ... İlinde meydana gelen sel afeti nedeniyle 50 saat fazla çalışma yaptığı ve buna karşılık olarak 05/07/2018 tarihli ve 96468 sayılı Valilik Onayı ile fazla çalışma ücreti ödendiğinden ayrıca izin verilmediği,
- 2.7) İlgili personelin 12/36 çalışma süresi (nöbet süresi) dışında fazla çalışma yapması halinde yıllık izin verilebileceği, ifade edilerek, konuyla ilgili belgeler Kurumumuza gönderilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3) 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının

3.1) **“Zorla çalıştırma yasağı” başlıklı 18 inci maddesinde;**

“Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır.”

3.2) **“Çalışma şartları ve dinlenme hakkı” başlıklı 50 nci maddesinde;** *“Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.*

Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir.”

3.3) **“Ücrette adalet sağlanması” başlıklı 55 inci maddesinde;** *“Ücret emeğin karşılığıdır.*

Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır.”

3.4) **“Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında;**

“Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”

3.5) “Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler” başlıklı D bölümünde yer alan “Genel İlkeler” başlıklı 128 inci maddesinde;

“Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.”

4) 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun Görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında;

“Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”

5) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun

5.1) “Çalışma saatleri” başlıklı 99 uncu maddesinde;

“Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir.

Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir.

Ancak bu kanuna, özel kanunlara, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine veya bunlara dayanılarak çıkarılacak yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir.

Cumhurbaşkanı, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini Cumartesi ve Pazardan başka günler olarak tespit edebilir.”

5.2) “Günlük çalışma saatlerinin tespiti” başlıklı 100 üncü maddesinde;

“Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Cumhurbaşkanınca, illerde valiler tarafından tespit olunur.”

5.3) “Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışma saat ve usulünün tespiti” başlıklı 101 inci maddesinde;

“Günün yirmidört saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekilleri kurumlarınca düzenlenir.”

5.4) “Deyimler” başlıklı 147 nci maddesinde;

“Bu Kanunda geçen;

... F) Fazla çalışma ücreti: Kurumların, bu Kanunun 178 inci maddesinde yazılı esaslar çerçevesinde normal çalışma saatleri dışında çalıştırdıkları memurlara, fazla çalışma saati itibariyle ödenen parayı,

... İfade eder.”

5.5) “Fazla çalışma ücreti” başlıklı 178 inci maddesinde;

“A) 99 ve 100 üncü maddeler hükümleri uyarınca tespit olunan günlük çalışma saatleri dışında;

- a) Salgın hastalık ve tabii afetler gibi olağanüstü hallerin olması (Bu hallerin devamı süresince),
- b) Fabrika, atölye, şantiye, işletme gibi yerlerde İş Kanununa tabi olarak işçi çalıştıran kurumlarca hizmetin gereği olarak işçi ile birlikte çalışma saatleri ve günü dışında çalışmanın zorunlu bulunması, hallerine münhasır olmak üzere, yapılan fazla çalışmalar ücretle karşılanır.

Yukarıda sayılan hallerde yaptırılacak fazla çalışmanın süresi ve saat başına ödenecek ücret Cumhurbaşkanı kararı ile belirlenir.”

b) Kurumlar gerektiği takdirde personelinin günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti vermeksizin çalıştırabilirler. Bu durumda personele yaptırılacak fazla çalışmanın her sekiz saati için bir gün hesabı ile izin verilir. Ancak, bu suretle verilecek iznin en çok on günlük kısmı yıllık izinle birleştirilerek yılı içinde kullanılabilir.

Fazla çalışmanın uygulama esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.”

6) 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4 Numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin

6.1) “Tanımlar” başlıklı 31 inci maddesinde;

“(1) Bu Bölümde yer alan;

... c) Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi: Afet ve acil durumlarda müdahalenin koordine edildiği, 24 saat esasına göre çalışan, kesintisiz ve güvenli bilgi işlem ve haberleşme sistemleri ile donatılan merkezi,

... ifade eder.”

6.2) “İl afet ve acil durum müdürlükleri” başlıklı 52 nci maddesinde; “(2) İl afet ve acil durum müdürlüklerinin görevleri şunlardır:

... c) İl afet ve acil durum yönetim merkezini yönetmek, kesintisiz ve güvenli haberleşmeyi sağlamak.”

7) 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 13 üncü maddesinde;

“Belirli bir sürede bitirilmesi gereken zorunlu ve istisnai işlerden, her defasında ayrıca Cumhurbaşkanı kararı alınması kaydıyla, Cumhurbaşkanınca uygun görülenlerde çalışan 657 sayılı Kanuna tabi personele, ayda elli saati ve bir yılda altı ayı geçmemek üzere yılı merkezi yönetim bütçe kanununda belirlenen fazla çalışma saat ücretinin beş katını aşmamak kaydıyla

Cumhurbaşkanınca belirlenen çalışma süresi, miktar, usul ve esaslar dahilinde fazla çalışma ücreti ödenebilir. Bu ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz. Diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde yaptıkları fazla çalışma karşılığında herhangi bir ad altında ödeme yapılan personele bu madde uyarınca ayrıca fazla çalışma ücreti ödenmez. ”

- 8) Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşmenin “Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklar” başlıklı Üçüncü Kısımın “Bayındırlık, İnşaat ve Köy Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme” başlıklı Yedinci Bölümünde “Fazla çalışma ücreti” başlıklı 2 nci maddesinde;**

“(1) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığınca kurulmuş olan geçici barınma merkezleri ile Başkanlığın afet ve acil durum hallerinde fazla çalışma yapılmasına ihtiyaç duyulan birimlerinde; normal çalışma saatleri dışında görev yapan memurlar ve sözleşmeli personele, ayda toplam 50 saate kadar yapılan fiili fazla çalışmalar karşılığında yılı merkezi yönetim bütçe kanununda belirlenen fazla çalışma saat ücretinin üç katı tutarında fazla çalışma ücreti ödenir.”

- 9) Bakanlar Kurulunca 19/02/1975 tarihli ve 7/9493 sayılı kararıyla kabul edilen ve 13/03/1975 tarihli ve 15176 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Fazla Çalışmanın Uygulama Esaslarını Gösterir Yönetmeliğin**

9.1) “Tanımlar” başlıklı 3 üncü bölümünde yer alan 3 üncü maddesinde;

“A) Fazla çalışma: Devlet Memurlarının, genel olarak haftalık çalışma süresi olan, 40 saatin üstünde yaptıkları çalışma, fazla çalışmadır.

Bu Yönetmeliğin uygulanması yönünden, özel Kanunlarda mevcut yahut Devlet Memurları Kanunu'na veya Özel Kanunlara dayanılarak çıkarılacak Tüzük ve Yönetmeliklerdeki:

a) Haftalık çalışma süreleri 40 saatten az olan Devlet Memurlarının 40 saatten fazla çalıştıkları süre;

b) Haftalık çalışma süreleri 40 saatten fazla olan Devlet Memurlarının; Özel Kanunlarında mevcut veya Devlet Memurları Kanunu ya da Özel Kanunlara dayanılarak çıkarılacak Tüzük ve Yönetmeliklerde belirtilen süreden fazla çalıştıkları süre; Fazla çalışma sayılır.

B) Nöbet Hizmeti: Kurumların faaliyetleri gereği, güvenliğin veya hizmetin devamını temin amacıyla, normal çalışma saatleri içinde veya dışında yapılan çalışmadır.”

9.2) “Genel Esaslar” başlıklı 4 üncü bölümünde yer alan 4 üncü maddesinde;

“Fazla çalışmanın ücretle karşılanabilmesi için memurun kadrosuna ait görevini normal günlük çalışma saatleri dışında fiilen yapması gereklidir.”

9.3) “Genel Esaslar” başlıklı 4 üncü bölümünde yer alan 5 inci maddesinde;

“Çalışma saatleri içinde ve dışında yürütülen nöbet hizmetleri fazla çalışma sayılmaz.”

9.4) “Genel Esaslar” başlıklı 4 üncü bölümünde yer alan 7 nci maddesinde;

“Kurum amirleri gerekli gördükleri hallerde Devlet Memurları Kanununun 99 ve 178 inci maddelerine göre fazla çalışma yaptırabilirler.

Kurum amirleri fazla çalışma yaptıracakları memurlar için düzenleyecekleri "Fazla Çalışma Cetveli" ne memurun günde yaptığı fazla çalışma süresini kaydederler. Bu cetvel memur ve amir tarafından imzalanarak özel dosyasında saklanır.”

- 10) 19/02/2011 tarihli ve 27851 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezleri Yönetmeliğinin “Afet ve acil durum yönetim merkezleri ve görevleri” başlıklı 4 üncü maddesinde;**

“... (4) İl ve ilçe afet ve acil durum yönetim merkezleri yeterli sayıda personeli ile yirmidört saat esasına göre çalışmalarını yürütür. Diğer afet ve acil durum yönetim merkezleri ise üst yöneticilerinin talimatı veya Başkanın talebi üzerine faaliyete geçer ve aynı usule göre faaliyetlerini sona erdirir.”

- 11) 18/12/2013 tarihli ve 28855 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliğinin “Afet ve acil durum yönetim merkezleri” başlıklı 15 inci maddesinde;**

“1) Afet ve acil durumlara müdahale ile sorumlu bakanlık, kurum ve kuruluşlar, valilikler ve valilerce gerekli görülmesi halinde kaymakamlıklar, bünyelerinde kurulan afet ve acil durum yönetim merkezlerince 7 gün 24 saat esasına göre afet ve acil durum hizmetlerinin yürütülmesini sağlar.

- 12) 28/10/2016 tarihli ve 29871 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Arama ve Kurtarma Teknisyenliği Sınav, Atama, Görev ve Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin “Genel esaslar” başlıklı 23 üncü maddesinde;**

“(1) Arama ve Kurtarma Teknisyenleri;

a) Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, 24 saat esasına göre, özel kıyafet ve teçhizatla donatılarak çalışır.

b) Arama ve kurtarma hizmetlerinin 7/24 kesintisiz yürütülmesinin sağlanması amacıyla ildeki mevcut personel sayısı ve müdahale faaliyetleri gözetilerek kural olarak 12/36 saat esasına göre çalışır. Çalışma saatleri, görev yerlerine bağlı olmaksızın, yürütülen hizmetin özelliklerine ve ihtiyaca göre düzenlenebilir.”

düzenlemelerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

- 13) Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvuranın talebinin kabulü ile idareye tavsiyede bulunulması yönünde hazırlanan öneri Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.**

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

- 14) ... Afet ve Acil Durum Müdürlüğü bünyesinde Arama ve Kurtarma Teknisyeni olarak görev yapmakta olan başvuran, 01/01/2018 tarihinden itibaren hak ettiği fazla çalışma ücretinin ödenmesi veya izin olarak kullandırılmasını talep etmektedir.
- 15) Bilindiği üzere, Anayasanın 2 nci maddesinde Devletin temel nitelikleri arasında hukuk devleti ilkesine yer verilmiş olup, hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "belirlilik"tir. Bu ilkeye göre, hukuki düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Ayrıca, idarenin işlem tesis ederken hukuka bağlı olması ve hukuk kuralları içinde hareket etmesi hukuk devletinin bir diğer ilkesidir. Bu kapsamda, bir idari işlemin belli bir sebebe dayanması gerekmekte olup, idari işlemin dayanağı olan sebebin açıkça kanunlarda gösterilerek bağlı yetkinin bulunduğu durumlarda idarenin, kanunun koyduğu sınırlar içinde kalması, sebep ve konu yönünden kanun ile belirtilen koşullara uyması gerekir. (AYM, 17/04/2008 Tarihli, E.2005/5, K.2008/93 sayılı Kararı).
- 16) Devlet memurlarının çalışma saatlerine ilişkin düzenlemeler çerçevesinde, genel olarak haftalık çalışma süresi 40 saat olarak belirlenmiş olmakla birlikte, kamu kurum ve kuruluşlarına günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde görev yapan memurların çalışma saatlerine ilişkin düzenleme yapma yetkisinin verildiği, belirlenen normal çalışma saatlerini aşan sürelerin ise fazla çalışma olarak değerlendirildiği, fazla çalışmaların ise izin veya ücret olarak karşılanmasının öngörüldüğü, fazla çalışmanın ücretle karşılanmasına ilişkin ilgili kanunlar ve toplu sözleşme hükümleri çerçevesinde kapsamın sınırlı olarak belirlendiği ve bu belirlenenler dışında fazla çalışmanın karşılığında izin verilmesinin benimsendiği anlaşılmaktadır.
- 17) Ayrıca, Fazla Çalışmanın Uygulama Esaslarını Gösterir Yönetmelik ile fazla çalışma ve nöbet hizmetlerine ilişkin tanımların yapıldığı, söz konusu tanımlar ile fazla çalışmanın genel olarak haftalık çalışma süresi olan 40 saatin üstünde veya farklı düzenlemeler ile belirlenen çalışma sürenin üstünde çalışılan süre olarak; nöbet hizmeti ise güvenliğin veya hizmetin devamını temin amacıyla, normal çalışma saatleri içinde veya dışında yapılan çalışma olarak tanımlanmış olup, farklı nitelik ve içerikleri nedeniyle nöbet hizmetlerinin fazla çalışma sayılamayacağı düzenlenmiştir.
- 18) Konuya ilişkin ilgili idare tarafından, başvuru konusu yapılan çalışma sürelerinin nöbet hizmeti niteliğinde bulunduğu ve bu kapsamda fazla çalışma olarak değerlendirilmeyeceği kanaati çerçevesinde fazla çalışma için öngörülen izin hakkından ilgilinin faydalandırılmadığı görülmektedir.
- 19) Başvuruya konu olaya ilişkin mevzuat hükümleri gereğince afet ve acil durum yönetimi merkezleri bünyesinde görev yapan personelin 24 saat esasına göre çalışma saatlerinin belirlendiği görülmekle birlikte, söz konusu personelin 24 saat esasına göre çalışma süreleri dikkate alınarak haftalık çalışma sürelerinin hesaplanması gerektiği ve belirlenen haftalık çalışma süresini aşan kısımlarının ilgili mevzuat gereğince nöbet hizmeti olarak değerlendirilemeyeceği, bahsi geçen Yönetmelik hükümleri ile fazla çalışma ve nöbet hizmetleri her ne kadar farklı nitelik ve içerikte değerlendirilse de ilgili personelin haftalık çalışma süresi olarak öngörülen süreyi aşan kısmının fazla çalışma olarak değerlendirilmesinin 657 sayılı Kanun hükümleri açısından daha isabetli olacağı kanaatine varılmıştır.

- 20) İlgili mevzuat hükümlerinde, günlük çalışma saatleri dışında personele yaptırılacak fazla çalışmanın her sekiz saati için bir gün hesabı ile izin verileceği ancak, bu suretle verilecek izin en çok on günlük kısmının yıllık izinle birleştirilerek yılı içinde kullanılabilmesi düzenlenmiş olup, konuya ilişkin Maliye Bakanlığı tarafından fazla çalışma karşılığı verilecek izin ertesi yıla devrinin mümkün olmadığı değerlendirilirken Devlet Personel Başkanlığı tarafından fazla çalışma karşılığında verilmesi gereken izinlerin, fazla çalışmanın yaptırıldığı yıl içinde kullanılması gerektiği, ancak yılın sonuna doğru yaptırılan fazla çalışma neticesinde hak kazanılan izin kullanımı için yıl içinde yeterli sürenin kalmaması veya hizmet ihtiyacının bulunması sebebiyle izin kullanılamaması halinde kullanılamayan söz konusu izin ertesi yıl içinde en kısa sürede kullanılması gerektiği yönünde mütalaa verilmiştir.
- 21) Fazla çalışmaları nedeniyle izne hak kazanan Devlet memurunun, fazla çalışma yaptığı günleri izleyen yakın bir zamanda bu izinleri kullanması, dinlenme gereksinimi bakımından önemli olup ilgili mevzuat hükümleri bu açıdan değerlendirildiğinde, fazla çalışma kapsamında hak kazanılan izinlerin fazla çalışmanın yaptırıldığı yıl içerisinde kullanılmasının yerinde olacağı ancak izin sürelerinin, parça parça ya da toplu olarak ve ilgili idareler tarafından uygun görülecek zaman ve sürelerle kullanılabilmesinden ilgili idarelerin de takdir yetkisinin bulunduğu göz önüne alınırsa fazla çalışma yapılan yıl içinde kullanılmayan izin sürelerinin, izleyen yılda da kullanılabilmesi ve bu hakkın izleyen yıl içerisinde en kısa sürede kullanılmasının yerinde olacağı değerlendirilmekte olup, aksi yönde yapılacak uygulamanın da Anayasamızın angarya yasağını düzenleyen 18 inci maddesi ile ücretin emeğin karşılığı olduğu hükmüne yer veren 55 inci maddesine aykırılık teşkil edeceği değerlendirilmektedir.
- 22) Bu kapsamda, başvuranın önceki yıllarda fazla çalışma karşılığında hak kazandığı ancak kullanamadığı izin haklarının kullanımının sağlanmasının, hakkaniyet ilkeleri açısından yerinde olacağı, Toplu Sözleşme Hükümleri çerçevesinde 2018 yılı itibariyle ilgili personele de fazla çalışma ücreti ödenmesine ilişkin hüküm yürürlüğe girmiş bulunsa da, bu kapsamda yer almayan dönem ve personel hakkında yapılacak uygulamaların da yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde sağlanmasının hukuken yerinde olacağı sonucuna varılmıştır.
- 23) Yukarı anlatılan hususlar, başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve Kurumumuzun daha önce verilmiş olan Tavsiye Kararları birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın önceki yıllarda fazla çalışma karşılığı hak kazanılan izinlerinin kullanılmasına yönelik talebinin reddedilmesinin, hukuka ve hakkaniyet ilkelerine aykırı olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

- 24) 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde iyi yönetim ilkelerine yer verilmiş olup; idarenin, başvurana ilişkin işlemlerle ilgili bilgi ve belgeleri süresi içerisinde ve gerekçeli olarak Kurumumuza gönderdiği, bu anlamda “kararların gerekçeli olması” ilkesine uygun hareket ettiği; ancak, başvuranın 04/07/2018 ve 30/10/2018 tarihli dilekçelerine cevap vermeyerek “*kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi*” ve “*makul sürede karar verme*” ilkelerine uygun hareket etmediği tespit edilmiş olup, idareden bundan böyle bu ilkelere de uyması beklenmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

25) 6328 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup ... İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KABULÜNE,**

Başvuranın önceki yıllarda fazla çalışma karşılığında hak kazandığı ancak kullanamadığı izin haklarının kullanımının sağlanması, 2018 ve 2019 yıllarını kapsayan Toplu Sözleşme Hükümleri kapsamında yer almayan dönem ve personel hakkında yapılacak uygulamaların da yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde gerçekleştirilerek İl Müdürlükleri bünyesinde uygulama birlikteliğinin sağlanması yönünde **AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, **AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI** tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **Başvurana** ve **AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞINA** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi